

Vaasan hallinto-oikeuden vastinepyyntö valitukseen Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä 8.4.2026 nro 142 / 2026 (dnro 538/2026)

KH 24.08.2026 § 244

357/00.01.06/2026

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää

1) merkitä tiedoksi Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen laatiman vastineen hallinto-oikeudelle

2) todeta, että kaupunginhallituksella ei ole lisättävää ympäristönsuojelutarkastajan laatimaan vastineeseen

Päätös

Kaupunginjohtajan muutettu päätösesitys hyväksyttiin:

Kaupunginhallitus päätti

1) merkitä tiedoksi Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen laatiman vastineen hallinto-oikeudelle

2) todeta, että Keuruun kaupunki antaa lausuntonaan ympäristönsuojelutarkastajan laatiman vastineen

Käsittely

Ari Rajala poistui kokouksesta esteellisenä (yhteisöjäävi, HallintoL 28.1 mom 5).

Kaupunginjohtaja teki muutetun päätösesityksen:

Kaupunginhallitus päättää

1) merkitä tiedoksi Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen laatiman vastineen hallinto-oikeudelle

2) todeta, että Keuruun kaupunki antaa lausuntonaan ympäristönsuojelutarkastajan laatiman vastineen

Perustelu

Vaasan hallinto-oikeus on varannut Keuruun kaupungille tilaisuuden vastineen antamiseen tehdyistä valituksista koskien Lupa- ja valvontaviraston 8.4.2026 antamaa päätöstä nro 142/2026 Kalmunevan turvetuotannon aiheuttamien liettymien ja virkistyskäyttöhaittojen selvittämisestä, kunnostamisesta ja korvaamisesta. Päätöksestä ovat valittaneet Martinjärven vesienhoitoyhdistys ry sekä Neova Oy (aik. Vapo Oy). Vastineen antamiseen on myönnetty lisäaikaa 31.8.2026 asti.

Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on antanut asiassa oman vastineensa (ympäristönsuojelutarkastaja 17.8.2026). Kaupunginhallituksen esityslistan liitteenä on vastine ja vastinepyyntö. Vastinepyynnön liitteet ovat oheismateriaalina ja julkaistu kaupunginhallitukselle CM3 sähköisessä kokousjärjestelmässä. Seuraavassa esitetään taustaa vastinepyynnölle:

Kalmunevan turvetuotanto ja aikaisemmat päätökset

Kalmunevan turvetuotantoalueen valmistelutyöt aloitettiin vuonna 1978 ja varsinainen tuotanto vuonna 1982. Vuonna 1982 tuotannossa oli 80 hehtaaria ja koko tuotantoalue, yhteensä 95 hehtaaria, otettiin käyttöön vuonna 1983. Vuonna 2013 myönnetyn määräaikaisen ympäristöluvan mukainen tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen oli 55,9 ha. Kalmunevan kuivatusvedet käsiteltiin vuosina 1978–1988 sarkaojarakenteilla (sarkaoja, lietesyvennyys, lietteenpidätin) ja vuosina 1989–1994 sarkaojarakenteiden lisäksi laskeutusaltailla. Vuosina 1995–2011 käytössä oli ns. perustason lisäksi hakesuodatus ja vuosina 2012–2017 ympärivuotisesti käytössä oleva kosteikko. Vuosina 1978–1995 Kalmunevan kuivatusvesien laskuoja purkautui Suojärven Mustalahteen ja vuodesta 1996 alkaen noin 500 metriä etelämpänä sijaitsevaan Suojärven nimettömään pieneen lahteen. Suojärvestä vedet laskevat Ryönänkoskeen ja edelleen Martinjärven, Mason, Köminjärven ja Kirkkokanavan kautta Pihlajaveteen. Turvetuotantotoiminta Kalmunevalla päättyi vuonna 2015 ja Keski-Suomen ELY-keskus totesi jälkitoimet suoritetuiksi vuonna 2017. Turvetuotannon päätyttyä alue on siirtynyt maa- ja metsätalouskäyttöön.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2013 Vapo Oy:lle Kalmunevan turvetuotantoon myöntämässä määräaikaisessa ympäristöluvassa määrättiin muun muassa, että luvan saajan oli selvitettävä Kalmunevan turvetuotannon päästöjen aiheuttamat liettymät Suojärvessä, Ryönänkoskessa ja Martinjärvessä sekä pantava selvityksen perusteella vireille kunnostushakemus 30.11.2014 mennessä. Lisäksi luvan saajan oli selvitettävä Kalmunevan turvetuotannon päästöjen aiheuttamasta vesistön pilaantumisesta aiheutuneet virkistyskäyttöhaitat Suojärvellä, Ryönänkoskella ja Martinjärvellä ja pantava vireille vahinkojen korvaamista koskeva hakemus myös 30.11.2014 mennessä. Päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Selvitysvelvollisuutta ei muutettu, mutta korkein hallinto-oikeus pidensi määräajan päättymään 31.8.2016.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto antoi päätöksen koskien Kalmunevan turvetuotannon aiheuttamien liettymien ja virkistyskäyttöhaittojen selvittämistä, kunnostamista ja korvaamista 11.3.2019. Päätöksessä Vapo Oy määrättiin laittamaan aluehallintovirastossa vireille viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta hakemus koskien Kalmunevan purkuojien edustojen sekä Suojärven eteläosan ja Martinjärven pohjoisosan rantakiinteistöjen edustojen

kunnostamista. Kunnostussuunnitelman tuli sisältää lietesärkkien poistamisen Kalmunevan molempien purkuojien suualueilta sekä Suojärven eteläosan ja Martinjärven pohjoisosan virkistyskäyttöön (uimaranta, loma-asutus, saunaranta) otettujen ranta-alueiden kunnostamisen lietettä poistamalla. Lisäksi Vapo Oy määrätti osallistumaan vaikutusosuutensa suhteessa Suojärven, Ryönänkosken ja Martinjärven alueella mahdollisesti toteutettavaan viranomaisen hyväksymään vesistön kunnostushankkeen kustannuksiin. Päätöksestä valitettiin. Vaasan hallinto-oikeus kumosi päätöksen ja palautti asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi, koska katsoi hakijan esittämän selvityksen olevan riittämätön muun muassa korvauskysymysten ratkaisemiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston päätös 142/2026 ja siitä tehdyt valitukset

Lupa- ja valvontavirasto (aik. aluehallintovirasto) antoi päätöksensä palautetussa asiassa 8.4.2026. Ratkaisussaan Lupa- ja valvontavirasto katsoi, että Kalmunevan turvetuotannon humus- ja ravinnepitoisten vesien johtaminen Suojärveen on aiheuttanut Suojärven ja Martinjärven veden laadun huononemista sekä rantojen ja pohjan liettymistä ja siten vahinkoa Suojärven ja Martinjärven virkistyskäytölle Mason Akkainahonsillalle saakka. Vaikutukset ovat olleet suurimmat Suojärvellä ja ulottuneet lievempänä muualle vaikutusalueelle. Lupa- ja valvontavirasto katsoi edelleen, että Kalmunevan turvetuotannosta on aiheutunut sekä toimenpitein että kiinteistökohtaisesti rahallisesti korvattavaa edunmenetystä. Neova Oy:n hakemus hylättiin siltä osin, kuin siinä oli todettu, ettei korvattavaa edunmenetystä ollut aiheutunut.

Päätöksessä virkistyskäyttöä koskeva vahinkoalue on jaettu vahinkovyöhykkeisiin A–D. Haittakorvaus on määrätty maksettavaksi vuosilta 2009–2013 niille kiinteistönomistajille, jotka ovat korvausta vaatineet asiaa ensi kertaa käsiteltäessä vuosina 2012 ja 2013. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto on määrännyt maksettavaksi kertakorvauksen kiinteistökohtaisesta liettymähaitasta vahinkovyöhykkeille A-C edellä mainituille vuosina 2012–2013 korvauksia vaatineille kiinteistöille. Liettymien poistosta Lupa- ja valvontavirasto katsoi, että Kalmunevan kuormituksen aiheuttamat liettymät on tarpeen poistaa purku-uomien läheisyydestä Suojärvellä. Neova Oy on määrätty toimittamaan liettymien poistamista koskeva suunnitelma etukäteen valtion vesilain valvontaviranomaiselle ja poistamaan liettymät kahden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Kalmunevan turvetuotannosta vesialueelle aiheutuneiden haittojen korvaamiseksi Neova Oy on määrätty kiinteistökohtaisten korvausten lisäksi osallistumaan vaikutusosuutensa suhteessa (5 %) mahdollisesti myöhemmin 10 vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta toteutettavaan viranomaisen hyväksyntään Suojärvellä ja/tai Martinjärvellä toteutettaviin kunnostushankkeisiin.

Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä ovat valittaneet sekä Neova Oy että Martinjärven vesienhoitoyhdistys ry. Neova Oy vaatii kunnostushankkeeseen osallistumisvelvoitetta koskevan määräyksen poistamista, koska katsoo sen velvoittavan yhtiötä

osallistumaan kustannuksiin, joiden suuruutta, kohteiden laajuutta tai toteuttamistapaa ei ole millään tavoin rajattu ja määritelty. Martinjärven vesienhoitoyhdistys ry vaatii Lupa- ja valvontaviraston päätöksen kumoamista lainvastaisena ja asian palauttamista uudelleen käsiteltäväksi. Vesienhoitoyhdistyksen vaatimuksen mukaan viranomaisen on veloitettava määräämään Neova Oy:lle koko vaikutusalueen kattava aineellinen kunnostusvelvoite (imuruoppaukset) ja vaikutusaluetta on laajennettava Masojoella Kattilakosken niskalle saakka. Toissijaisesti, mikäli päädytään rahakorvauksiin, ne on määrättävä maksettavaksi kaikille vaikutusalueen kiinteistöille yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti ja summien on vastattava todellisia ruoppauskustannuksia. Lisäksi päätöstä on muutettava siten, että Neova Oy veloitetaan korvaamaan vesienhoitoyhdistykselle sen vuosina 2019–2024 toteuttaman vesistökunnostushankkeen kustannuksista yhdistyksen maksettavaksi jääneen 30 %:n osuuden 41.987,73 euroa korkoineen. Martinjärven alimpien vedenpintojen nostohanke toteutettiin Keski-Suomen ELY-keskuksen osarahoitamana ja sille oli aluehallintoviraston myöntämä vesilain mukainen lupa (luvanhakija Pihlajaveden osakaskunta).

Toimivalta

Hallintosäännön § 26 mukaan kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Valmistelija

Ympäristönsuojelutarkastaja Taina Lahtinen-Joensalmi,
taina.lahtinen-joensalmi(at)keuruu.fi, p. 040 587 2229

Konsernipalvelujohtaja Päivi Vauhkonen,
paivi.vauhkonen(at)keuruu.fi, p. 040 158 1656

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Tiedoksi

Vaasan hallinto-oikeus: vaasa.hao(at)oikeus.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto